

Išrašas

VILNIAUS UNIVERSITETO
FILOSOFIJOS FAKULTETO TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017 11 29 Nr. 16
Vilnius

SVARSTYTA. Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Filosofijos istorijos ir logikos katedros doktoranto, buvusio Filosofijos magistro programos studento Tado Snuviškio baigiamojo darbo „Aristotelio kategorijų ir Kanados padarčių lyginamoji analizė“ (Humanitariniai mokslai, filosofija (01H); apgintas 2017 m.), darbo vadovas prof. habil. dr. (hp) Audrius Beinorius, teikimas LMA studentų mokslinių darbų konkursui.

Pažymėta, kad Tado Snuviškio magistro darbe, remiantis lyginamuoju ir kitais metodais, įvairiais pjūviais analizuojamas Vakarų filosofijai atstovaujančio Aristotelio ir Indijos mąstymo tradicijai (konkrečiai – vaišešikos teorinei kryptčiai, arba daršanai) atstovaujančio Kanados sukurtas kategorinis mąstymo aparatas. Pasirinktoji tema yra nepaprastai svarbi siekiant suvokti senovės graikų ir senovės indų filosofinį mąstymą kreipiančių ir teorinį tikrovės vaizdą konceptualiai struktūrinančių pamatinių kategorinių ašių panašumus ir skirtumus, savo ruožtu leidžiančius šiame palyginimo kontekste geriau suvokti viso graikiškojo ir indiškojo pasaulėvaizdžio bei filosofinio teorizavimo savitumą.

Magistro darbas atlikto tyrimo kokybe, teorinio žvilgsnio gilumu bei platumu, filosofiniu brandumu ir apibendrinimų universalumu, nepaprastai aukšta filologine ir apskritai humanitarine kultūra, taip pat neformaliu neįtikėtina gausios empirinės medžiagos panaudojimu gerokai pranoksta ne tik magistro darbų, bet ir daugelio daktaro disertacijų lygį. Tado Snuviškio gebėjimas konceptualiai suartinti Rytų ir Vakarų mąstymo tradicijas bei parodyti dvasinę skirtingų civilizacijų regionų giminybę, tuo pat metu ne tik nesuniveliojant jų skirtumų, bet ir atskleidžiant subtiliausių jų savitumą lemiančius niansus, labai pasitarnauja ne tik siaurai suvokiamiems moksliniams neeuropinių kultūrų tyrimams Lietuvoje, bet ir sudaro kultūrinio mūsų šalies dialogo su Rytų tautomis prielaidas. Jaunojo mokslininko darbas lietuviškaisiais vertiniais svariai praturtina filosofinę lietuvių kalbą, prisideda formuodamas kūrybingam mąstymui būtiną abstraktųjį mūsų kalbos klodą.

Darbo autorius ne tik puikiai išmano pasaulinį šios temos tyrimų kontekstą, bet ir sugeba aprėpti bei teoriškai reflektuoti visus svarbiausius šiai problematikai skirtus mokslinius darbus, parašytus įvairiomis pasaulio kalbomis. Teoriškai ir empiriškai kontroliuodamas sunkiai suvokiamą informacijos masyvą, atsižvelgdamas į smulkiausias detales, Tadas Snuviškis geba nepamesti iš akių bendro teorinio vaizdo, skoningai išlaiko aukso vidurį tarp teorinio abstraktumo ir empirinio konkretumo. Vienodai gerai išmanydamas graikiškus ir sanskritiškus šaltinius, darbo autorius juos palygina ne tik labai kompetentingai, bet ir išlaikydamas atožvalgos pusiausvyrą, vienodą dėmesingumą abiem mąstymo tradicijoms, kartu nagrinėjamos problemos lauke išryškindamas kiekvienos iš jų privalumus ir skirtumus.

Pirmojoje darbo dalyje (p. 10–27) labai išsamiai aptaręs Aristotelio kategorijų (K) ir indiškųjų jų atitikmenų – Kanādos padārthū (P) – tyrimų istoriją tiek europinio, tiek pasaulinio filosofijos istorijos ir filologijos mokslo kontekste, antrajame darbo skyriuje (p. 28–58) Tadas Snuviškis K ir P analizuoja jų ekstensijos (sąvokų apimties), o trečiajame skyriuje (p. 59–84) – jų intensijos (sąvokų turinio) atžvilgiu. Šitokia metodologinė prieiga leidžia autoriui ne tik išsamiai atskleisti K ir P konceptualiąsias sąsajas bei terminologines koreliacijas su kitais atitinkamos teorinės tradicijos konceptais, bet ir išanalizuoti K ir P sistamai priklausančių narių tarpusavio sąryšingumo, konceptualaus susietumo, sisteminio išsamumo, loginės koherencijos, skirtingų terminų semantinio persidengiamumo, santykinio prieštaringumo ir kitus probleminius klausimus. Kaip parodo autorius, nuo atsakymo į šiuos ir kitus panašaus pobūdžio klausimus K ir P sistemų viduje labai priklauso vėlesnio nebanalaus K ir P sistemų tarpusavio palyginimo sėkmė.

Antrojoje ir trečiojoje darbo dalyse pasiekti analizės rezultatai leidžia Tadu Snuviškiui formuluoti puikiai pagrįstas ir labai konceptualias išvadas (p. 85–86), kuriose atsispindi ne tik formalieji K ir P sistemų panašumai bei skirtumai, bet ir esminiai K ir P sistemų neformalaus lingvistinio funkcionavimo atitinkamai senovės graikų filosofijoje ir senovės indų mąstyme skirtumai, ganėtinai skirtingas K ir P ryšys, viena vertus, su kalbos bei mąstymo plotme ir, kita vertus, su ekstralingvistine bei ekstramentaline plotme – anapus kalbos ir mąstymo esančiu išoriniu pasauliu. Šios išvados leidžia daryti dar platesnius apibendrinimus apie kiek skirtingai abiejose mąstymo tradicijose suvokiamą ontologinį filosofinių ir bet kurių kitų terminų statusą, taip pat apie Graikijoje ir Indijoje dominavusių kalbos ir mąstymo ryšio su tikrove sampratų skirtumus. Šie labai reikšmingi tyrimo rezultatai leidžia kalbėti apie akivaizdžią mokslinę Tado Snuviškio magistro darbo vertę. Nepaprastai išsamūs šaltinių ir mokslinės literatūros sąrašai (p. 87–99), taip pat priedai (p. 100–115) dar labiau padidina mokslinę šio darbo vertę. Pažymėtina ir tai, kad darbo rašymo metu autorius aktyviai dalyvavo mokslo populiarinimo veiklose: tarpiniai tyrimo rezultatai ir susijusios temos buvo pristatomos ir gvildenamos 2016-2017 m. rugsėjo-vasario mėn. VU OC Tado Snuviškio vestų 20-ies Indijos filosofijos paskaitų-seminarų ciklo metu¹ bei LKTI konferencijose skaitytuose pranešimuose².

Išskirtinos ir asmeninės Tado Snuviškio savybės, kurį galima apibūdinti kaip unikaliai talentingą jaunąjį mokslininką, pasižymintį išskirtine erudicija ir mokslinių interesų platumu, fenomenaliais lingvistiniais gebėjimais, stebėtina filosofinės įžvalgos galia bei mąstymo originalumu, labai aukšta filologine ir bendrąja humanitarine kultūra, didele akademinio darbo su senaisiais tekstais patirtimi. Precedento neturintys poliglotiniai Tado Snuviškio gebėjimai ir nepaprastas jo darbštumas sudarė prielaidas šiam jaunajam tyrėjui išsiugdyti įspūdingas akademinės kompetencijas ir pasirengti nuosekliai, kryptingai, labai ambicingai ir su dideliu užmoju vykdomam moksliniam darbui. Puikiai mokėdamas pagrindines Rytų kalbas ir gerai išmanydamas jomis parašytus pamatinius religinius bei filosofinius tekstus, formuojančius Rytų mąstymo tradicijų branduolį, Tadas

¹ Vaizdo įrašai ir kita paskaitų-seminarų medžiaga: 1) <http://www.filosofija.info/video/kas-yra-indijos-filosofija-poziruiai-ir-klasifikacijos/>; 2) <https://www.youtube.com/playlist?list=PL6X5yyKcE3BBas44-ZrfYQjMHBvgsidkN>.

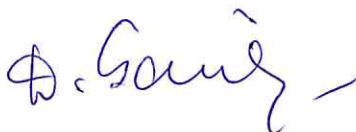
² Skaityti pranešimai: 1) 2016 m. birželio 11 d. LKTI konferencijoje „Dabartinė estetika ir meno filosofija: tarp tradicijos ir inovacijų“ tema „*Visumos estetika: vaizduotės sampratos ir jos reikšmė klasikinėje indų filosofijoje*“; 2) 2016 m. spalio 29 d. LKTI konferencijoje „Rytai–Vakarai ir dabartinės civilizacinės komparatystikos slinkty“ tema „*Aristotelio kategorijos ir vaišešikos padārthos: komparatyvistinis aspektas*“; 3) 2017 m. vasario 2 d. LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus, Lietuvos socialinių tyrimų centro ir VGTU Kūrybinių industrijų fakulteto rengtoje konferencijoje „Kasdienybės vertybiniai aspektai: filosofijos, sociologijos ir komunikacijos perspektyvos“ tema „*Vertybės supratimas mahāyānos budizme: pāramitā kaip kasdienybės peržanga*“; 4) 2017 m. vasario 18 d. LKTI konferencijoje „Egzistencializmo ištakos, sklaida ir poveikis kultūrai“ tema „*Kančia kaip išsilaisvinimo imperatyvas: egzistencialistinė klasikinė indų filosofija*“.

Snuviškis, kaip joks kitas jaunesnės kartos Lietuvos mokslininkas, yra pasirengęs šiuos tekstus versti į lietuvių kalbą, komentuoti, profesionaliai tyrinėti ir lyginti su pamatiniais Vakarų filosofijos tekstais.

Apibendrinant galima teigti, kad puikiai apgintą ir aukščiausiu pažymiu įvertintą Tado Snuviškio magistro darbą, skirtą Aristotelio filosofijoje ir senovės Indijoje sukurtoje vaišešikos sistemoje figūruojančių mąstymą struktūrinančių kategorijų lyginamajai analizei, jau dabar galima laikyti ne tik atitinkančiu daktaro disertacijoms keliamus reikalavimus, bet ir gerokai pranokstantį daugelį sėkmingai apgintų daktaro disertacijų. Darbe pademonstruotos įspūdingos akademinės kompetencijos, tarpdiscipliniškai apimančios filosofijos, istorijos, filologijos, indologijos, kultūrologijos bei tekstologijos laukus, ypač svariai prisideda prie Lietuvos humanitarikos plėtros.

NUTARTA. Siūlyti VU Mokslo komitetui teikti Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Filosofijos istorijos ir logikos katedros doktoranto, Filosofijos fakulteto magistro Tado Snuviškio baigiamąjį darbą „**Aristotelio kategorijų ir Kaņados padārthų lyginamoji analizė**“ (Humanitariniai mokslai, Filosofija 01H, apginta 2017.06.07), mokslinis vadovas Prof. habil. dr. (hp) Audrius Beinorius, LMA studentų mokslinių darbų konkursui.

VU Filosofijos fakulteto
Tarybos pirmininkė

Prof. Danutė Gailienė